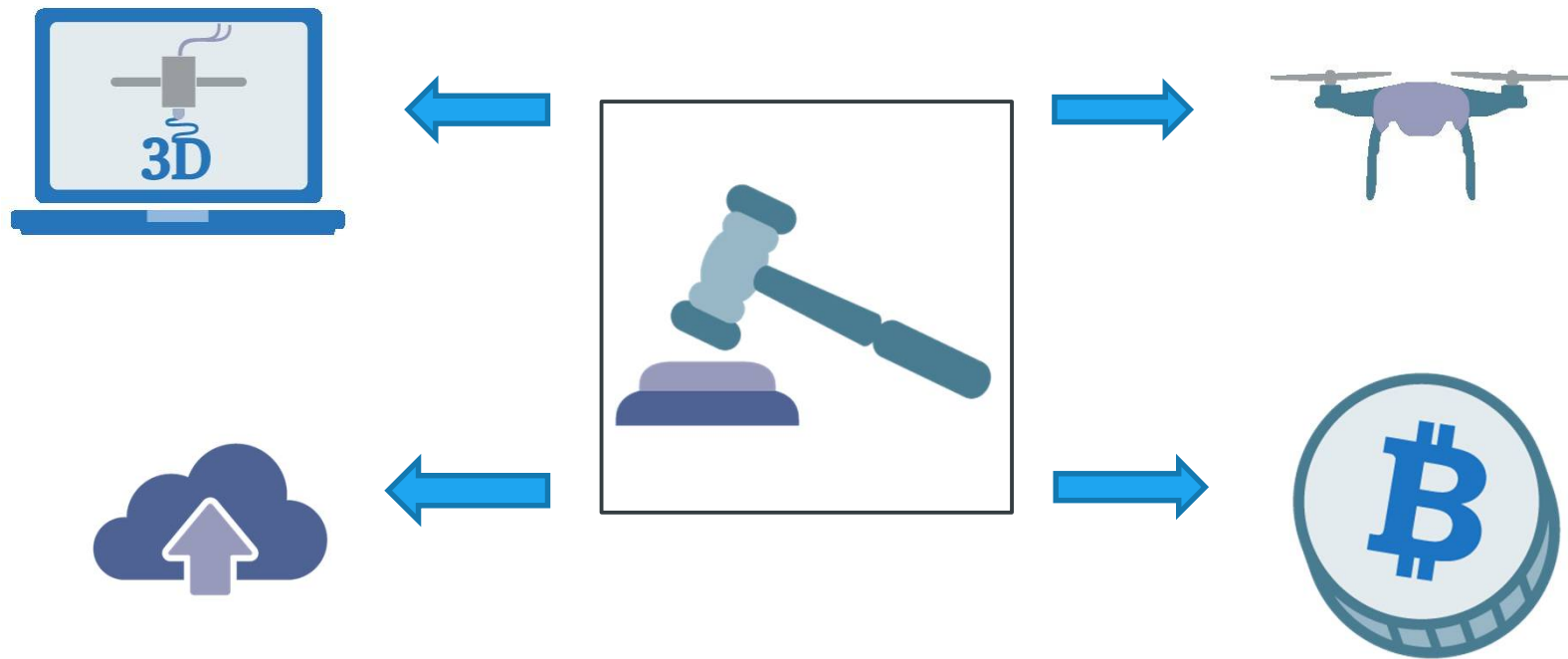

Bird & Bird & Právna úprava umelej inteligencie – status 2021 a perspektívy

Ivan Kisely
Bird & Bird, Slovakia

IT právo 2021: Digitálny svet a zmluvné vzťahy
30. jún 2021, Bratislava

Právna regulácia disruptívnych technológií

Umelá inteligencia – regulovať alebo nie?

- *“If the government regulates against use of drones or stem cells or artificial intelligence, all that means is that the work and the research leave the borders of that country and go someplace else.”* Peter H. Diamandis, CEO a spoluzakladateľ Zero Gravity Corporation a Space Adventures Ltd.
- *“I’m increasingly inclined to think that there should be some regulatory oversight, maybe at the national and international level, just to make sure that we don’t do something very foolish. I mean with artificial intelligence we’re summoning the demon.”* Elon Musk, MIT AeroAstro Centennial Symposium
- *“By far, the greatest danger of Artificial Intelligence is that people conclude too early that they understand it.”* Eliezer Yudkowsky, Machine Intelligence Research Institute
- *“Artificial intelligence is in its infancy and it’s too early to regulate the technology.”* Brian Krzanich, CEO Intel

Právo a disruptívne technológie

- Technologickí a komerčná realita:
 - Najskôr prichádza technológia (technická realizovateľnosť)
 - Potom príde na rad na komerčný rámec (finančná realizovateľnosť, akceptácia zo strany pionierov ("early movers"), simulácie dosiahnutia masového trhu)
 - Až potom sa dostane k slovu právnik (regulácia aspektov so silným verejným záujmom)
- Ak však právna regulácia výrazne mešká, môže sa sama stať prekážkou ďalšieho rozvoja technológie (napríklad: krytomeny, sociálne médiá, e-health, elektronické cigarety, 3-D tlač, smart zmluvy; v minulosti aj Airbnb a prepravné služby ako Uber, Lyft, Curb, mytaxi, Juno, Hopin, Liftago, Bolt)
- Na význame preto naberať poňatie právnej regulácie nielen ako verejnoprávna ochrana aspektov so silným prvkom verejného záujmu (ochrana spotrebiteľa, ochrana zdravia, ochrana súkromia, ochrana majetku a kybernetická bezpečnosť), ale zároveň ako akcelerátor ďalšieho rozvoja.

Právna úprava na rôznych úrovniach

- Globálna: OSN: UNICRI Centre for AI and Robotics
- OECD: OECD Recommendations on AI (má 2019)
- G20 AI Principles (jún 2019)
- G7: Global Partnership on AI
- Svetové ekonomické fórum: AI Government Procurement Guidelines (09/2019)
- Európska únia
- Vnútroštátna úprava

Európska únia

#	Názov	Inštitúcia	Zverejnené
1.	Declaration of cooperation on artificial intelligence	Členské štáty	10.04.2018
2	Communication from the Commission to the European Parliament, The European Council, the Council, the European Economic And Social Committee and the Committee Of The Regions On Artificial Intelligence For Europe	Komisia	25.04.2018
3	Artificial intelligence: a European perspective	Spoločné výskum. centrum	2018
4	A definition of AI: main capabilities and discipline	Expertná skupina	08.04.2019
5	Ethics guidelines for trustworthy AI	Expertná skupina	08.04.2019
6	Building Trust In Human-Centric Artificial Intelligence, Communication From The Commission To The European Parliament, The Council, The European Economic And Social Committee And The Committee Of The Regions	Komisia	08.04.2019
7	Policy and investment recommendations for trustworthy AI	Expertná skupina	26.06.2019
8	Liability For Artificial Intelligence And Other Emerging Digital Technologies	Komisia	27.11.2019
9	Commission report on safety and liability implications of AI, the internet of things and robotics	Komisia	19.02.2020

Európska únia – novší vývoj

- **Biela kniha o umelej inteligencii – európsky prístup k excelentnosti a dôvere** – 19. 02. 2020
- EU Parlament, Rámec pre etické aspekty umelej inteligencie, robotiky a súvisiacich technológií (10/2020)
- EU Parlament, Režim občianskoprávnej zodpovednosti za umelú inteligenciu (10/2020)
- **Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovujú harmonizované pravidlá v oblasti umelej inteligencie (Akt o umelej inteligencii)**
 - Tvorí jadro nasledujúcich častí tejto prezentácie
 - Ďalší postup: debata a hlasovanie Európskeho parlamentu a členských štátov ohľadne návrhu Komisie v riadnom legislatívnom postupe
 - Článok 85: Toto nariadenie sa uplatňuje od [24 mesiacov po nadobudnutí účinnosti nariadenia].

N.B. Širší kontext regulácie digitálnych produktov, služieb a ekosystémov

Partnership on AI

- Platforma 100+ partnerov z nadnárodných spoločností, univerzít, výskumných centier a médií, väčšina partnerov je z neziskového sektora
- Fórum na diskusiu, komunikáciu, výskum, lobbying

Územná pôsobnosť nariadenia

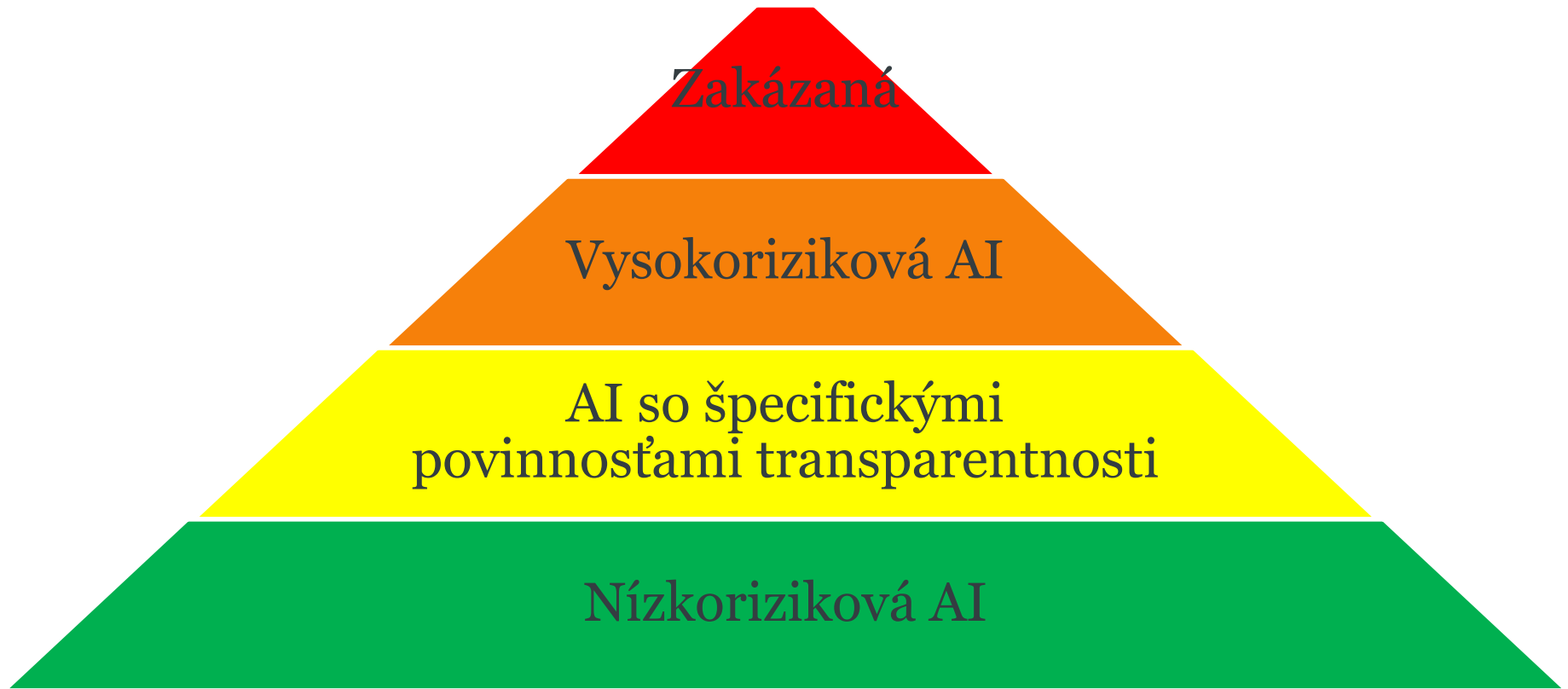
Územná pôsobnosť nariadenia

- Podobne ako GDPR, aj AI Nariadenie má aj extrateritoriálne účinky. Vzťahuje sa na:
- **poskytovateľov** uvádzajúcich v Únii na trh alebo do prevádzky systémy umelej inteligencie bez ohľadu na to, či sú títo poskytovatelia usadení v Únii alebo v tretej krajine
- **používateľov** systémov umelej inteligencie, ktorí sa nachádzajú v Únii;
- **poskytovateľov a používateľov** systémov umelej inteligencie, ktorí sa nachádzajú v tretej krajine, **ak sa výstup vytvorený systémom používa v Únii.**

Definícia AI

- „**systém umelej inteligencie**“ je softvér vyvinutý s jednou alebo viacerými technikami a prístupmi uvedenými v prílohe I, ktorý môže pre daný súbor cieľov vymedzených človekom vytvárať výstupy, ako je obsah, predpovede, odporúčania alebo rozhodnutia ovplyvňujúce prostredie, s ktorým sú v interakcii)
- Príloha I:
 - Prístupy strojového učenia (*machine learning*), vrátane hĺbkového učenia (*deep learning*)
 - prístupy založené na logike a poznatkoch
 - štatistické prístupy, bayesovský odhad, metódy vyhľadávania a optimalizácie
- Príloha I sa môže časom aktualizovať
- Určité systémy vyňaté z nariadenia (systémy na výlučne vojenské použitie, systémy osobitne regulované)
- Čo prináša definícia?
 - Široká definícia, značne vágna, ale cieľom bolo, aby pokryla všetky druhy AI a bola uplatniteľná aj v budúcnosti, maximálne cez doplnenie Prílohy I
 - Širšia definícia než v predchádzajúcej Bielej knihe, vypúšťa sa napr. požiadavka autonómnosti
 - Kritika pre používanie širokých pojmov (napr. bayesovský odhad), ale tu treba povedať, že systém spadá pod nariadenia, iba ak kumulatívne splní podmienky

Odstupňovaná hierarchia právnej úpravy AI

Zakázaná AI

Slide 13

Bird & Bird

Zakázaná AI

- Článok 5: Zakázané praktiky v oblasti umelej inteligencie
- Ide o taký systém umelej inteligencie, ktorý:
 - cieľom podstatne narušiť správanie osoby **využíva podprahové techniky mimo vedomia osoby** tak, že tejto alebo inej osobe spôsobí alebo by mohol spôsobiť fyzickú alebo psychickú ujmu
 - s cieľom podstatne narušiť správanie osoby patriacej do konkrétnej skupiny osôb **využíva ktorúkoľvek zo zraniteľností tejto skupiny osôb vyplývajúcich z ich veku, fyzického alebo duševného postihnutia** tak, že tejto alebo inej osobe spôsobí alebo by mohol spôsobiť fyzickú alebo psychickú ujmu
 - by bol používaný orgánmi verejnej moci alebo v ich mene na účely **hodnotenia alebo klasifikácie dôveryhodnosti fyzických osôb** počas určitého obdobia na základe ich spoločenského správania alebo známych či predpokladaných osobných alebo osobnostných charakteristík, pričom takto získané **sociálne skóre** vedie k škodlivému alebo nepriaznivému zaobchádzaniu s určitými fyzickými osobami alebo celými skupinami
 - používanie systémov **dialčkovej biometrickej identifikácie v reálnom čase vo verejne prístupných priestoroch** na účely presadzovania práva, pokiaľ takéto použitie nie je nevyhnutné a v nutnej miere potrebné na jeden z povolených cieľov
- V praxi ide o zákaz napr. tzv. dark patterns (napr. skryté náklady, skrytá reklama, *confirmshaming*), sociálne skóre
- Posúdenie toho, či systém zneužíva či manipuluje osoby však závisí od posúdenia regulátora, a teda právna úprava bude natoľko prísna nakoľko prísne bude jej posudzovanie a vymáhanie
- Napriek tomu môže mať dopad na už existujúce spôsoby prevencie trestnej činnosti, napr. policajnými orgánmi vo Francúzsku a Taliansku.
- Beletrizované v seriáli ***Black Mirror***

Vysoko riziková AI

- Články 6 a nasl.
- Jej právna úprava tvorí jadro a väčšinu článkov nariadenia
- Prístup "od kolísky po hrob": prevádzkovateľ má povinnosti pred zavedením na trh, počas používania, ako aj pravidelný monitoring po zavedení na trh
- Definícia
 - systém umelej inteligencie je určený na používanie ako bezpečnostný komponent výrobku (napr. v stroji, hračke, zdravotníckej pomôcke)
 - výrobok, ktorého bezpečnostným komponentom je systém umelej inteligencie, alebo samotný systém umelej inteligencie ako výrobok sa musí podrobiť posúdeniu zhody treťou stranou podľa osobitných predpisov
 - Systémy AI uvedené v Príloha III nariadenia

Príloha III – vysokorizikové systémy AI

- Diaľková biometrická identifikáciu fyzických osôb „v reálnom čase“ a „následne“
- Riadenie a prevádzka kritickej infraštruktúry
- Vzdelávanie a odborná príprava: jednak prístup fyzických osôb do inštitúcií vzdelávania a zároveň hodnotenie študentov
- hodnotenie oprávnenosti fyzických osôb na dávky a služby verejnej pomoci (napr. sociálne dávky), hodnotenie úverovej bonity fyzických osôb alebo stanovenie ich bodového hodnotenia kreditného rizika, vysielanie záchranných služieb prvej reakcie vrátane hasičov a zdravotníckej pomoci alebo na stanovovanie priority ich vysielania
- Uplatňovanie práva (*law enforcement*): posúdiť riziko, ktoré fyzická osoba predstavuje z hľadiska (opakovaného) páchania trestnej činnosti, detektory lži, odhaľovanie prípadov tzv. deepfake, hodnotenie spoľahlivosti dôkazov v priebehu vyšetrovania, profilovanie fyzických osôb
- Migrácia, azyl a riadenie kontroly hraníc: overovanie pravosti cestovných dokladov, osúdenie rizika vrátane bezpečnostného rizika, rizika nelegálneho prisťahovalectva alebo zdravotného rizika, ktoré predstavuje fyzická osoba, ktorá má v úmysle vstúpiť na územie členského štátu alebo naň už vstúpila

AI so špecifickými povinnosťami transparentnosti

AI so špecifickými povinnosťami transparentnosti

- Článok 52 Nariadenia
- Deepfakes, chatbots, systémy rozpoznávania emócií
- AI systémy určené na interakciu s fyzickými osobami musia byť koncipované a vyvinuté tak, aby boli **fyzické osoby informované o tom, že komunikujú so systémom umelej inteligencie**, pokiaľ to nie je zrejmé z okolností a kontextu používania
 - výnimka pre určité systémy odhaľovanie, prevenciu, vyšetrovanie a stíhanie trestných činov
- Používatelia **systému na rozpoznávanie emócií alebo systému biometrickej kategorizácie** musia o prevádzke takéhoto systému informovať fyzické osoby, ktoré sú mu vystavené.
 - výnimka pre určité systémy odhaľovanie, prevenciu, vyšetrovanie a stíhanie trestných činov
- Používatelia systému umelej inteligencie, ktorý vytvára obrazový, zvukový obsah alebo videoobsah, alebo s takýmto obsahom manipuluje, pričom tento obsah sa zjavne podobá existujúcim osobám, predmetom, miestam alebo iným subjektom či udalostiam a niektorým osobám by sa mohol mylne javiť ako pravý alebo pravdivý („**deepfake**“), musia informovať, že tento obsah bol umelo vytvorený alebo zmanipulovaný
 - Výnimka na odhaľovanie, prevenciu, vyšetrovanie a stíhanie trestných činov alebo ak je to nevyhnutné na výkon práva na slobodu prejavu a práva na slobodu umenia a vedeckého bádania

POZOR: nie je vylúčené, aby AI systém spadajúci pod článok 52 zároveň spĺňal kritériá pre vysokorizikový AI systém a v tom prípade musí splniť všetky príslušné povinnosti

Nízkoriziková AI

- V zásade nespadá pod právnu úpravu nariadenia
- Vzťahuje sa na ňu iba článok 69 Nariadenia: odporúčanie na vypracovanie kódexov správania, v ktorých sa prevádzkovatelia zaviazujú na dobrovoľné dodržiavanie povinností, ktoré majú prevádzkovatelia vysokorizikových systémov
- Väčšina systémov používajúcich AI by mala spadať pod túto kategóriu
- Bežné systémy typu spam filter, videohry a pod.

Povinnosti prevádzkovateľov vysokorizikových systémov I

- Vypracovať **System riadenia rizík**
- Súbory tréningových, validačných a testovacích údajov musia spĺňať požiadavky nariadenia
- Pred uvedením na trh alebo do prevádzky sa vypracuje **technická dokumentácia** tohto systému, ktorá sa musí pravidelne aktualizovať
- musia byť koncipované a vyvinuté tak, aby boli počas svojej prevádzky schopné **automaticky zaznamenávať udalosti („logy“)**
- **Transparentnosť a poskytovanie informácií používateľom**, najmä návod na použitie spĺňajúci podmienky nariadenia
- **Ľudský dohľad** počas obdobia používania, buď zo strany prevádzkovateľa, alebo zo strany užívateľa, a to najmä tlačidlo "stop" a možnosť deaktivovať AI (riziko beletrizované v 2001: Vesmírna odysea, robot HAL 9000)

Povinnosti prevádzkovateľov vysokorizikových systémov II

- Primeraná úroveň **presnosti, spoľahlivosti a kybernetickej bezpečnosti** konzistentne počas celého svojho životného cyklu
- Povinnosť prevádzkovateľa podrobiť systém príslušnému postupu **posudzovania zhody**
- Povinnosť **uchovávať logy** automaticky generované svojimi vysokorizikovými systémami AI, pokiaľ sú tieto logy na základe zmluvnej dohody s používateľom alebo zo zákona pod ich kontrolou
- Povinnosť prijať **nápravné opatrenia** v prípade zistenia nesúladu
- Ak vysokorizikový systém AI predstavuje **riziko** v zmysle článku 65 ods. 1 a poskytovateľ systému o tomto riziku vie, tento poskytovateľ bezodkladne informuje príslušné vnútroštátne orgány členských štátov
- **Spolupráca s príslušnými orgánmi** členských štátov
- Povinnosti prevádzkovateľa sa vzťahujú (v rôznej miere) aj na **výrobcu, dovozcu a distribútora**
- Nariadenie predpisuje povinnosti aj samotným **užívateľom**: predovšetkým riadiť sa návodom na použitie a uchovávať logy

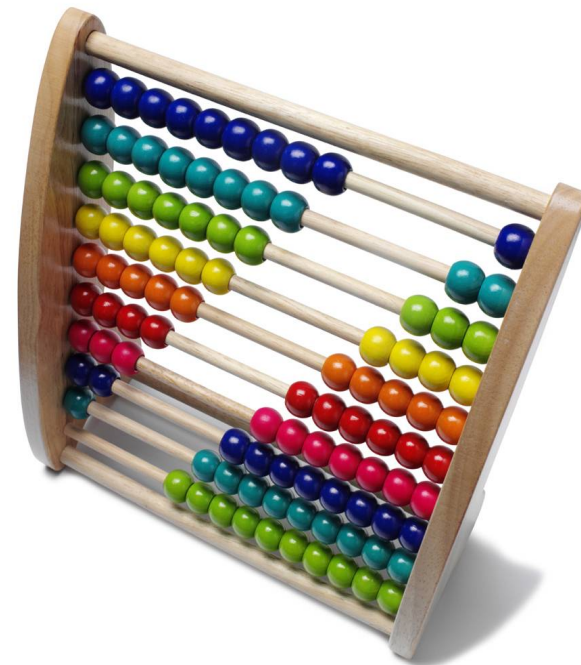
Organizačné zastrešenie

- **Komisia** ako hlavný orgán vymáhania práva EÚ
- **EDPS** (Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov) ako orgán dohľadu, pokiaľ sa koná voči inštitúciám, agentúram a orgánom Únie
- **Európska rada pre umelú inteligenciu** ako poradný orgán Komisie, zložený zo zástupcov vnútroštátnych dozorných orgánov a EDPS
- **Vnútroštátny orgán dohľadu**, ktorý je každý členský štát povinný notifikovať Komisii
- **Vnútroštátny notifikujúci orgán** (obdoba vnútroštátneho akreditačného orgánu)
- **Notifikovaná osoba** – certifikátor, ktorá musí najskôr sama preukázať odbornú spôsobilosť, kým ju vnútroštátny notifikujúci orgán notifikuje ako certifikátora na posudzovanie zhody

Sankcie

- Podobne ako GDPR: vysoké sankcie
- Správne pokuty až do výšky **30 mil. EUR**, alebo ak je porušiteľom spoločnosť, až do výšky **6 % jej celkového svetového ročného obratu za predchádzajúci účtovný rok**, podľa toho, ktorá suma je vyššia, za nedodržiavanie zákazu praktík v oblasti umelej inteligencie alebo nesúlad systému umelej inteligencie s požiadavkami stanovenými v článku 10
- Za iný nesúlad pokuty až do výšky **20 000 000 EUR**, alebo ak je porušiteľom spoločnosť, až do výšky **4 % jej celkového svetového ročného obratu** za predchádzajúci účtovný rok
- Za poskytnutie nesprávnych, neúplných alebo zavádzajúcich informácií v odpovedi na žiadosť notifikovaných osôb a príslušných vnútroštátnych orgánov sa ukládajú správne pokuty až do výšky **10 000 000 EUR**, alebo ak je porušiteľom spoločnosť, až do výšky **2 % jej celkového svetového ročného obratu**
- Orgánom dohľadu nad trhom sa v rámci ich činností poskytne úplný prístup k súborom tréningových, validačných a testovacích údajov, ktoré používa poskytovateľ a vo vymedzených prípadoch poskytne **aj zdrojový kód**.

Úvahy a pripomienky

- Limitovaná regulácia **digitálnych gigantov** (Big Tech, AdTech), napriek tomu, že už v súčasnosti dochádza k využívaniu AI na sociálnych médiách, vyhľadávačoch, online nákupoch, obchodoch s aplikáciami (app store), mobilných aplikáciách a pod.
- Pokiaľ ide o **posudzovanie zhody**, v mnohých prípadoch môže ísť o proces vnútornej kontroly (článok 43(1)(a) nariadenia), a teda nie nezávislú skúšku externou treťou osobou (neplatí však napr. pre rozpoznávanie tvárí)
- Zostáva problém **algoritmickej zaujatosti**, resp. nemožnosti zabezpečiť algoritmickú férovosť
- **Spoločné vyhlásenie EDPB a EDPS z 21. 06. 2021**: žiadajú generálny zákaz zberu biometrických údajov na verejné dostupných miestach a sú sklamaní z toho, že medzinárodná policajná spolupráce nepodlieha obmedzeniam podľa nariadenia.
- Doterajší pripomienkový proces predzvestou **intenzívneho ďalšieho pripomienkovania**, rozličných názorov medzi členskými štátmi a aktívneho zapojenia mimovládnych organizácií

Je nariadenie "future proof"?

- **Široké vymedzenie AI** – plusy a mínusy
- **Dlhá legisvakačná doba** – nariadenie nadobudne účinnosť 24 mesiacov od zverejnenia (t.j. nie skôr ako 2024) – vzhľadom na dynamický vývoj v oblasti AI sa môže stať, že už v prvý deň účinnosti nebude úplne odrážať technický stav spoločnosti
 - Nariadenie sa snaží zakotviť niektoré mechanizmy jednoduchšej a flexibilnejšej budúcej zmeny, aby bolo "future-proof" (pripravené na budúcnosť)
 - Avšak iné oblasti disruptívnych technológií empiricky preukázali aplikovateľnosť Mooreovho pravidla (Gordon Moore) a Kurzweilovho pravidla (Ray Kurzweil: The Law of The Law of Accelerating Returns) exponenciálneho rastu
- Je pozitívne, že Nariadenie myslí na **systémy AI, ktoré sa po uvedení na trh ďalej učia**. Potreba opätovného posúdenia zhody však závisí od posúdenia toho, či ide o podstatnú zmenu. Navyše, je otázna vymožitelnosť povinnosti opätovného posúdenia zhody v prípadoch, kde je AI systém už v doméne užívateľa a výrobca či distribútor nad ním už nemá kontrolu.
- Ďalšia legislatíva, ktorá má nadväzovať na nariadenie:
- Pravidlá na úrovni EU regulujúce otázky zodpovednosti vo vzťahu k novým technológiám, vrátane AI (očakávajú sa v Q4/2021 až Q1/2022)
- Revízia sektorovej legislatívy ohľadne bezpečnosti (napr. Nariadenie o strojoch Smernica o bezpečnosti výrobkov, očakávané v Q2/2021, čo sa ale už nestihlo)

Thank you & Bird & Bird

Ivan Kisely, Counsel

Bird & Bird Slovakia

ivan.kisely@twobirds.com

Tel.: +421 2 3233 2800

twobirds.com

The information given in this document concerning technical legal or professional subject matter is for guidance only and does not constitute legal or professional advice. Always consult a suitably qualified lawyer on any specific legal problem or matter. Bird & Bird assumes no responsibility for such information contained in this document and disclaims all liability in respect of such information.

This document is confidential. Bird & Bird is, unless otherwise stated, the owner of copyright of this document and its contents. No part of this document may be published, distributed, extracted, re-utilised, or reproduced in any material form.

Bird & Bird is an international legal practice comprising Bird & Bird LLP and its affiliated and associated businesses.

Bird & Bird LLP is a limited liability partnership, registered in England and Wales with registered number OC340318 and is authorised and regulated by the Solicitors Regulation Authority. Its registered office and principal place of business is at 12 New Fetter Lane, London EC4A 1JP. A list of members of Bird & Bird LLP and of any non-members who are designated as partners, and of their respective professional qualifications, is open to inspection at that address.